
2019-17-RE

CAUSA 2019-17-RE

(Coma González c/ Casa Molines, SA)

Número de registre 103-2019. Recurs d'empara

Aute del 14 de maig del 2019

BOPA núm. 45, del 22 de maig del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 15 de febrer del 2019, per la representació processal de la Sra. Bernadeta Coma González i del Sr. Òscar Coma González, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 24 de gener del 2019, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions al moment de dictar-se l'aute esmentat per tal que es porti a terme la providència de la Sala Civil del 29 d'abril del 2016 "*elaborant segons el seu propi redactat "el corresponent dictamen respecte dels honoraris de l'advocada, Sra. Laura Pujal Torres devengats en segona instància, en el marc dels autes del judici civil registrat amb el número de rotlle TSJC-354/2014 (2100356/2008)"*", pronunciant-se tanmateix "*respecte a allò demanat per aquesta part pel seu escrit de data 21 de juny de 2018"*;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist que el magistrat, Sr. Joan Manel Abril Campoy, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 2 de setembre del 2014, la Secció Civil de la Batllia d'Andorra va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava la demanda en exercici d'acció reivindicatòria d'unes finques situades a Llorçs formulada per la Sra. Maria Estrella González Núñez contra la societat Casa Molines, SA i condemnava la demandant al pagament de les costes processals.

Aquesta sentència va ser íntegrament confirmada en apel·lació mitjançant una sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, dictada el 27 d'octubre del 2015, que també va condemnar la demandant al pagament de les costes processals en aquesta alçada.

1.2. Atesa la demanda d'execució presentada per la societat defenent, el 2 de desembre del 2015, la Secció Civil 2 de la Batllia va dictar un aute d'execució en què, entre altres punts, requeria la demandant de fer efectiva la quantitat corresponent als honoraris d'advocat, de procurador i de perits.

1.3. L'1 de febrer del 2016, la representació processal de la Sra. Maria Estrella González Núñez va formular un incident d'execució impugnant en particular la quantia dels honoraris d'advocat.

El 4 d'abril del 2016, la part adversa va presentar un escrit de contesta en què destacava que l'incident d'execució havia estat presentat fora del termini de 13 dies hàbils.

1.4. El 29 d'abril del 2016, mitjançant providència, el magistrat ponent de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va sol·licitar a la Junta de Govern del Col·legi d'Advocats d'Andorra que emetés un dictamen sobre els honoraris d'advocat devengats en segona instància.

1.5. El 7 de juny del 2016, la representació processal de la Sra. Maria Estrella González Núñez va comunicar la defunció de la seva representada esdevinguda el 13 de maig del 2016, demanant a la Sala Civil la suspensió del procediment.

1.6. El 22 de novembre del 2016, el president de la Sala Civil, mitjançant providència, va acordar suspendre el procediment per un termini improrrogable de 3 mesos, és a dir, fins al 22 de febrer del 2017, per tal que la representació processal de la finada confirmés la identitat dels seus hereus.

1.7. El 12 d'octubre del 2017, atès que els hereus no s'havien manifestat, el president de la Sala Civil va dictar una providència en què oficiava la Cambra de Notaris d'informar si la finada havia disposat dels seus béns per testament, codicil o altre acte de darrera voluntat, així com el registre de la Batllia per saber si s'havia dictat cap declaració d'hereus *ab intestat*. En aquesta providència es va ometre d'oficiar els notaris de les Valls, omissió que va ser rectificada d'ofici mitjançant un aute de la Sala Civil del 6 de desembre del 2017.

1.8. El 13 de desembre del 2017, la representació processal de la Sra. Maria Estrella González Núñez va presentar un escrit en què comunicava que el 15 de novembre del 2017, els hereus de la que havia sigut la seva representada havien acceptat l'herència i que s'obtidria en breu una certificació formal de la Notaria.

1.9. El 21 de juny del 2018, la representació processal de la Sra. Maria Estrella González Núñez va donar seguiment a les seves manifestacions anteriors i va adjuntar la certificació notarial de la qual es desprenia que els hereus processals de la mare eren dos dels tres fills, la Sra. Bernadeta Coma González i el Sr. Òscar Coma González.

1.10. El 15 de gener del 2019, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què declarava successors processals de la difunta els seus tres fills, continuava la tramitació de l'incident d'execució i donava trasllat a les parts concernides dels escrits del 14 d'abril del 2016, del 13 de desembre del 2017 i del 21 de juny del 2018.

1.11. El 24 de gener del 2019, la Sala Civil va dictar un aute en què decidia desestimar l'incident d'execució promogut per la Sra. Maria Estrella González Núñez, succeïda processalment pels seus fills, contra l'aute del 2 de desembre del 2015. Així mateix, imposava a aquesta part les costes derivades de la desestimació de l'incident esmentat.

1.12. El 15 de febrer del 2019, la representació processal de la Sra. Bernadeta Coma González i del Sr. Òscar Coma González, va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 24 de gener del 2019, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

- En primer lloc, els recurrents al·leguen que la Sala Civil ha incorregut en un error material per tal com no va prendre en consideració que la successió processal de la mare corresponia únicament a dos dels seus tres fills, cosa que havia quedat degudament acreditada amb la certificació notarial.

- També retreuen a la Sala Civil no haver-los notificat els actes processals, en concret l'aute d'execució del 2 de desembre del 2015, ni haver donat resposta ni motivat aquest manquement.

- Afirmen que no han tingut coneixement en cap moment de l'escrit del 14 d'abril del 2016 de la part adversa en què s'hauria al·legat que l'incident d'execució havia estat presentat de forma extemporània.

- Consideren que l'aute del 24 de gener del 2019 impugnat no recull de cap manera la providència del 29 d'abril del 2016 que va ser degudament notificada i mitjançant la qual se sol·licitava un dictamen del Col·legi d'Advocats d'Andorra en relació amb els honoraris d'advocats recorreguts, com tampoc fa referència a cap seguiment de la seva execució.

- Així mateix, tampoc es fa cap referència al fet que aquesta part va aportar la provisió demanada per l'elaboració d'aquell dictamen.

- Els recurrents al·leguen una situació total d'indefensió per tal com la motivació de l'aute impugnat és inadequada, es refereix a documentació que no ha estat mai notificada fet que deriva en un trencament del principi del contradictori i és incongruent en relació amb les seves pròpies disposicions adoptades mitjançant providència.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions al moment de dictar-se l'aute esmentat per tal que es porti a terme la providència de la

Sala Civil del 29 d'abril del 2016 "elaborant segons el seu propi redactat "el corresponent dictamen respecte dels honoraris de l'advocada, Sra. Laura Pujal Torres devengats en segona instància, en el marc dels autes del judici civil registrat amb el número de rotlle TSJC-354/2014 (2100356/2008)", pronunciant-se tanmateix "respecte a allò demanat per aquesta part pel seu escrit de data 21 de juny de 2018".

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- De manera prèvia, la Sala Civil destaca que l'article 1.6 de la disposició final tercera de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig disposa que tant la part executada com la part executant poden formular un incident d'execució contra l'aute d'execució, en el termini de 13 dies hàbils des de la data de notificació de l'aute esmentat.

- Després d'examinar les actuacions, constata que l'aute del 2 de desembre del 2015 va ser notificat l'11 de gener del 2016 següent i que la part executada va presentar l'incident d'execució l'1 de febrer del 2016.

- La Sala Civil en conclou, per tant, que havia transcorregut "*amb escreix*" el termini legal per plantejar l'incident d'execució esmentat i, per consegüent, atès que les causes d'inadmissió, una vegada admès indegudament l'incident es transformen en causes de desestimació, declara que procedeix el refús d'aquest incident.

- Així doncs, la Sala Civil declara que l'incident d'execució presentat en el seu dia per la representació processal de la Sra. Maria Estrella González Núñez ha de ser desestimat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa, la qüestió de constitucionalitat que el Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha vulnerat el dret a la jurisdicció i, en particular, el dret a la defensa pel fet de no haver donat resposta a les al·legacions dels recurrents relatives a l'error en la designació dels hereus processals, a la manca de notificació dels actes processals, a la manca de notificació de l'escrit de la part adversa que adduïa la presentació extemporània de l'incident d'execució i a la manca de la referència, en l'aute impugnat, de la providència del 29 d'abril del 2016 mitjançant la qual se

sol·licitava un dictamen al Col·legi d'Advocats d'Andorra per determinar la quantia dels honoraris d'advocat de la segona instància.

3.5. Atès que els hereus són els successors processals, el procediment es va suspendre durant el temps necessari per poder identificar aquests hereus, i es va reprendre en el punt precís en què havia quedat just abans d'aquesta suspensió.

3.6. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia recorda, doncs, que l'acte d'execució havia estat notificat l'11 de gener del 2016 i que la llei estableix que l'incident sobre aquesta execució ha de plantejar-se en un termini de 13 dies hàbils comptats a partir de la notificació d'aquell acte d'execució.

3.7. Per consegüent, el termini legal per presentar l'incident d'execució finalitzava el 28 de gener del 2016.

3.8. Ara bé, l'incident d'execució es va presentar l'1 de febrer del 2016.

3.9. Així doncs, l'acte de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia que declara que l'incident d'execució s'ha de desestimar pel fet que no respecta el termini legal aplicable està fonamentat en Dret.

3.10. A partir del moment en què l'incident d'execució no era admissible, no hi havia lloc d'examinar les alegacions dels recurrents i no era ni irraonable, ni il·lògic que l'acte impugnat no les examinés.

3.11. En particular, l'error en la designació dels hereus processals no té cap efecte, perquè l'incident d'execució no és admissible i el fet que un dels tres fills no sigui hereu processal no té cap incidència en relació amb la declaració d'inadmissibilitat.

3.12. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-17-RE presentat per la representació processal de la Sra. Bernadeta Coma González i del Sr. Òscar Coma González contra l'acte del 24 de gener del 2019, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest acte a la representació processal dels recurrents, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest acte, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de maig del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada